

0333CH14

सोनी र अभी आफ्नो हजुरबुवा हजुरआमासँग मेला हेर्न जाँदैछन् । उनीहरू हरियाणाको फरिदाबाद जिल्लाको सुरजकुण्ड जाँदैछन् । आउनुहोस् हामी उनीहरूसँग सामेल होऔं र रमाइलो गरौं ।

वाह! यस्तो सजाएको
पसल छ ।

छलफल गरौं

- तस्वीरमा के देख्नुहुन्छ ?
- चित्रमा बायाँ र दायाँतिरबाट उस्तै देखिने चीजहरू पत्ता लगाउनुहोस् ।

शिक्षकको टिप्पणी: केटाकेटीहरूले भ्रमण गरेको कुनै पनि स्थानीय मेलाको बारेमा छलफल गर्नुहोस् । तिनीहरूलाई चित्र हेर्न र भुइँको टायलिड र वस्तु र आकृतिहरूमा तिनीहरूले देखे समरूपता जस्ता विभिन्न ढाँचाहरू अवलोकन गर्न प्रोत्साहन दिनुहोस् ।

माला बनाउनुहोस्

सोनी र अभी एउटा पसलमा पुग्छन् जहाँ एक पुरुष र एक महिला मोतीले माला बनाइरहेको हुन्छन्।

म पनि माला
बनाउन चाहन्छु

किन सक्नुहुन्न, तपाईं माला बनाउन
टोकरीबाट मोती लिन सक्नुहुन्छ

एउटा रडको 4 वटा र अर्को को 4 वटा
मोतीहरू प्रयोग गरी माला बनाउनुहोस्

आउनुहोस् हामी गरौं

1. दुई रडहरू प्रयोग गरेर धागाहरूमा भएका मोतीहरूमा रड लगाउनुहोस् (●●) तपाईंले बनाउनु पर्ने मालाहरू हेर्नुहोस्।

शिक्षकको टिप्पणी: तपाईं बच्चाहरूलाई डोरी र गिनमालादेखि दुई रडका 8 मोतीहरू प्रदान गर्न सक्नुहुन्छ। तिनीहरूले यहाँ दिइएको मालामा रङ्ग गरेर आफ्नो निर्माणको एक रेकर्ड बनाउन सक्छन्।

मेरो मालाको दुई भाग
ठ्याकै
उही हो। मेरी माला सममित है।

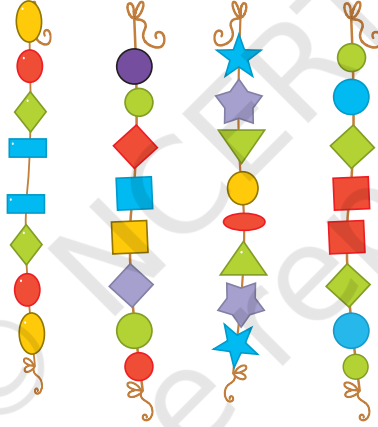

मेरो मालाको दुई भाग एउटै
होइन। मेरो माला सममित
छैन।

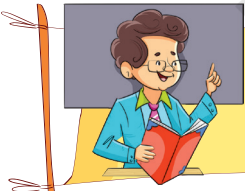
2. पूर्वावलोकन पृष्ठमा, जुन मालाहरू सममित छ त्यसमा टिक
✓ दिनुहोस्।

3. यस्ता कति माला बनाउन सकिन्छ? छलफल गर्नुहोस्।

a. जुन माला सममित छ त्यसमा टिक ✓ र जुन सममित छैन त्यसमा क्रस ✗ दिनुहोस्।

b. अब एक रडका 6 वटा माला र अर्को रडका 2 वटा माला प्रयोग गरेर सममित बनाउनुहोस्।

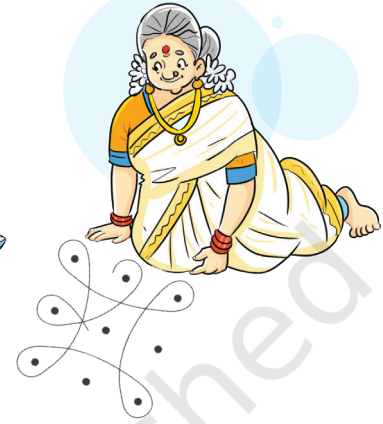
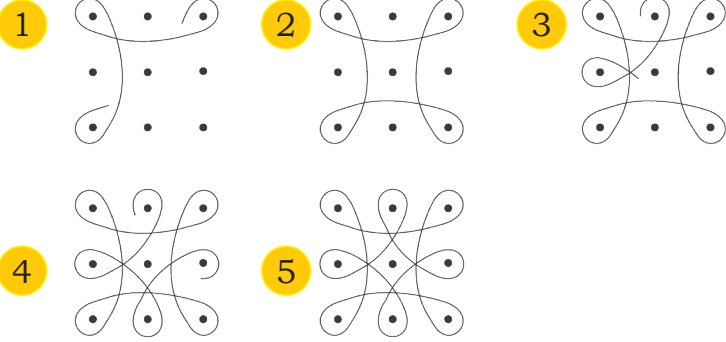
शिक्षकको टिप्पणी: बच्चाहरूलाई उनीहरूको वरिपरि सममित र गैर-सममित वस्तुहरू बीचको भिन्नताहरू हेर्न प्रोत्साहित गर्नुहोस्। तिनीहरूलाई आफ्नो औचित्य र कारणहरू बताउने अवसरहरू दिनुहोस्।

वानक्कम! चारैतिर रङ्गोली!

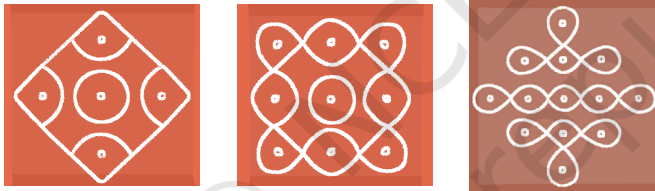
सोनी र अभी तमिलनाडुको स्टलमा आइपुगछन्। अम्माले झुपडीको अगाडी कलाम बनाइरान्नु को भएको थियो।

चरणहरू अनुसरण गर्नुहोस्:

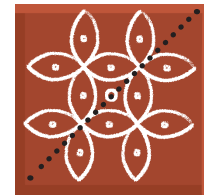
आउनुहोस्, सोचौं

1. तल दिइएको रङ्गोल अवलोकन गर्नुहोस् । सबै रङ्गोल सममित छन्?

एउटा चित्र रेखा कोर्दै
म मेरो रङ्गो लीमा दुई
बराबर भागहरू
देख्न सक्छु ।

- एउटा कागजमायी रङ्गोलहरूको पत्ता लगाउनुहोस् । ट्रेसिंग पेपरलाई यसरी फोल्ड एक आधा रङ्गोली ठ्याक्कै अर्को आधामा छ ।
- रेखाहरू कोर्नुहोस् जसले दिइएको रङ्गोलहरूलाई दुई समान भागहरूमा विभाजित गर्दछ ।
- तपाईंको वरिपरि अन्य सममित चीजहरू खोज्नुहोस् । छलफल गर्नुहोस् ।

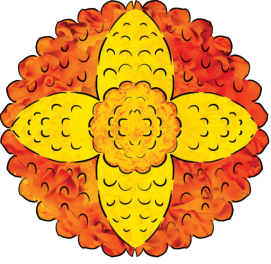
शिक्षकको टिप्पणी: कलामको बारेमा, र यस राज्यहरूका सम्बन्धित परम्परा छलफल गर्नुहोस् । तपाईं पृष्ठ नम्बर 192 मा दिइएको डट ग्रिड प्रयोग गर्न सक्नुहुन्छ । तिनीहरूले यसलाई सममित बनाउनको लागि रङ्गोल प्रयोग गर्न सक्दछन् ।

आउनुहोस् हामी गरौं

रङ्गोली बनाउदै रमाइलो गर्नुहोस्

पुक्कलम, केरल

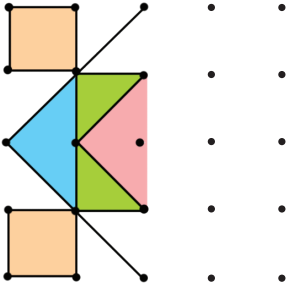

ऐपन, उत्तराखण्ड

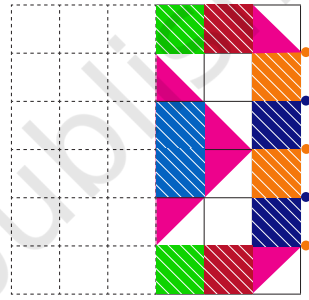

1. तल दिइएका सममित रङ्गोलीहरू कोर्नुहोस् र पूरा गर्नुहोस् ।

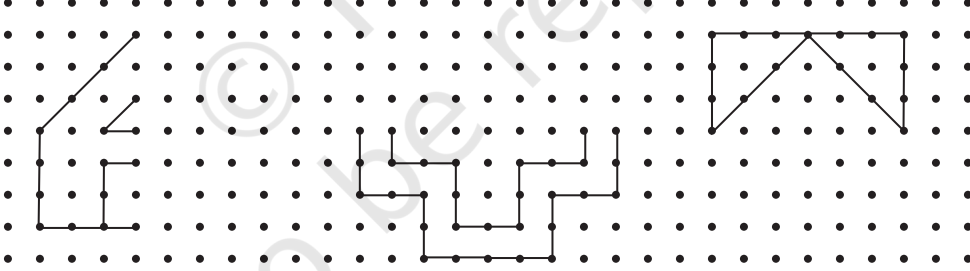
a.

b.

c.

2. तपाईंको नोटबुकमा केही धेरै सममित रङ्गोली कोर्नुहोस् ।

शिक्षकको टिप्पणी: दिइएको रङ्गोलीको आधा भाग पूरा गर्न अतिरिक्त अभ्यास दिनुहोस् । केटाकेटीहरूले रङ्गोलीको अर्को आधा भाग कसरी कोर्छन्, त्यसको अवलोकन गर्नुहोस् र छलफल गर्नुहोस् । अर्को आधा पूरा गर्दा तिनीहरूले के देख्छन् ? तिनीहरूले कस्ता रणनीतिहरू प्रयोग गर्छन् ?

केटाकेटीहरूलाई देशका विभिन्न भागहरूबाट रङ्गोलीका ढाँचाहरू सङ्कलन गर्न र कक्षामा साझेदारी गर्न भन्नुहोस् ।

मास्क बनाउनुहोस्!

वाह! त्यहाँ धेरै सुन्दर मास्कहरू छन्।

म पनि मास्क बनाउन चाहन्छु।

हो, म तपाईंलाई मास्क कसरी बनाउने भनेर भनने छु।

आउनुहोस् बिरालोको मास्क बनाऔं...

1. बीचमा कागज फोल्ड गर्नुहोस्।

2. एक छेउमा यस्तो बिरालो कोर्नुहोस्।

3. कैंचीको प्रयोग गरेर यसलाई काट्नुहोस्।

4. अब फोल्ड खोलेर आँखा, नाक आदि बनाउनुहोस्।

5. यसलाई रङ लगाउनुहोस् र यसको पछाडि रबरको ब्यान्ड बाँध्नुहोस्। तपाईंको मास्क तयार छ।

वाह! सबैले मास्क लगाएको म स्पष्ट देख्न सक्छु।

सोनीको मास्क सममित छ र अभीको मास्क सममित छैन।

ओह! म एउटा आँखाले मात्र देख्न सक्छु। के गलत भयो यसमा अचम्म लाग्छ?

शिक्षकको टिप्पणी: अभीले एउटा आँखाले मात्र किन देख्न सकिन्छ भनेर केटाकेटीहरूसित छलफल गर्नुहोस्। बच्चाहरूले यो बुझ्नु पर्छ कि वस्तुहरू जुन दुई सटीक भागहरूमा विभाजित छन् जस्तै कि एक आधा अर्को आधामा सुपरइम्पोजहरू सममित छन्।

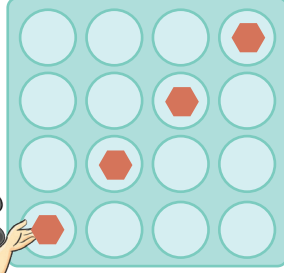
दर्पण खेल

सोनी र अभीले यो खेल खेलन थाले । हामी उनीहरूसँग खेलौं ।

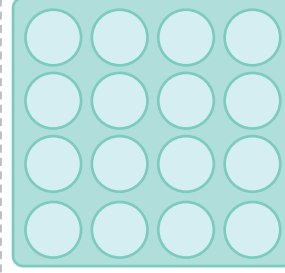
अभी, म मेरो छेउमा चार वटा काउन्टरहरू राख्दैछु ।

सोनीको पक्ष

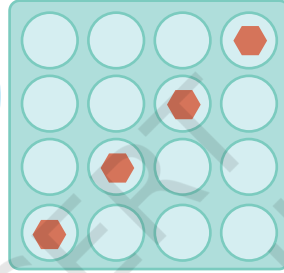
अभीको पक्ष

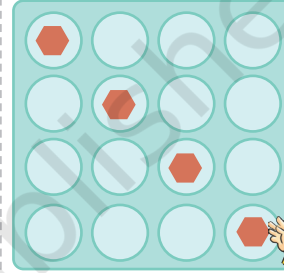
अब तपाईं आफ्नो काउन्टरहरू राख्नुहोस् यसरी राख्नुहोस् कि मेरो पक्षको यो दर्पण छवि हो ।

सोनीको पक्ष

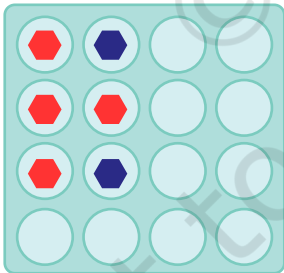

अभीको पक्ष

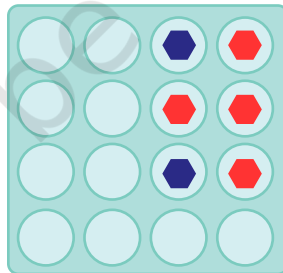

के अभीले काउन्टरहरू सही ठाउँमा राखेका छन्? कोरिएको रेखामा ऐना राखेर जाँच गर्नुहोस् ।

अभीको पक्ष

सोनीको पक्ष

मैले राखेका काउन्टरहरू तपाईंले राखेका काउन्टरहरूको दर्पण छवि हो । के तपाईं सहमत हुनुहुन्छ? जाँच गर्नुहोस् ।

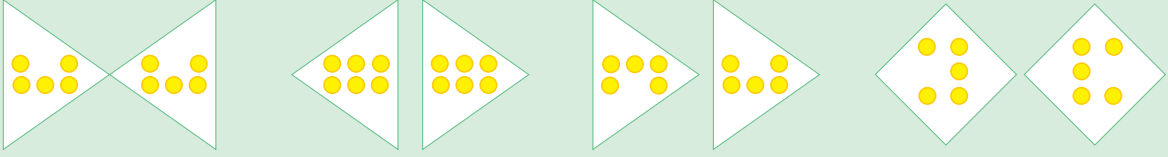

शिक्षकको टिप्पणी: विस्तार गतिविधिको रूपमा, बच्चाहरूले विभिन्न दुई-रङ्गीन वस्तुहरू जस्तै एकाइ क्यूब्स, काउन्टरहरू, आदि प्रयोग गर्न सक्दछन् । एक पटक बच्चाहरूले भुईँमा यो खेल खेल्छन् । गेममा बच्चाहरूले चारभन्दा बढी वस्तुहरू प्रयोग गर्न सक्छन् र आफ्ना साथीहरलाई चुनौती दिन सक्छन् ।

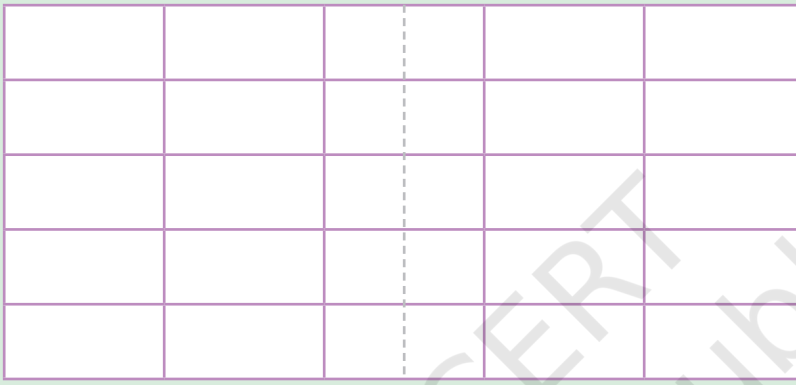

आउनुहोस् हामी अन्वेषण गरौं

1 भिन्नतालाई छान्नुहोस् र कारणहरू दिनुहोस् ।

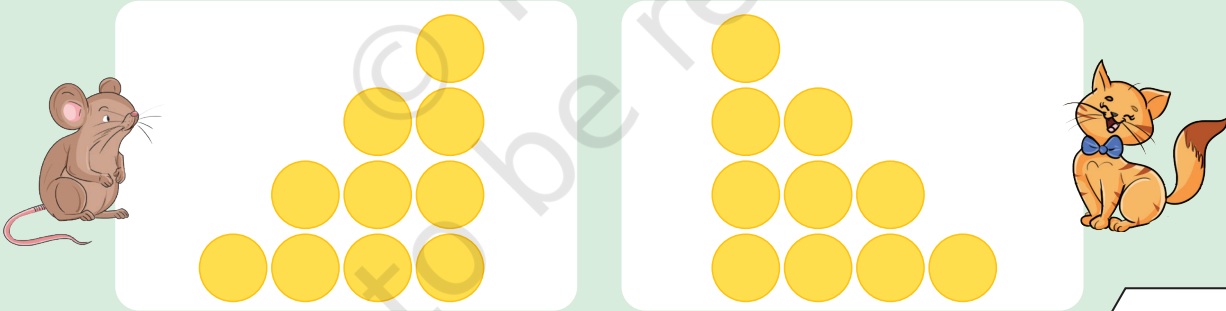

2 रातो रङले 4 वटा बाकस र निलो रङले 3 वटा बाकस यसरी भर्नुहोस् कि एक पक्ष अर्को पक्षको दर्पण छवि होस् ।

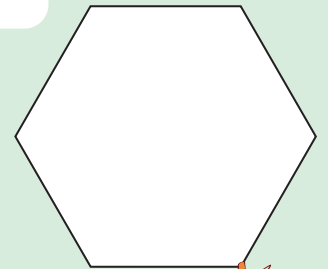

तपाईं यसलाई कति तरिकामा भर्न सक्नुहुन्छ? सोचो, सोचो!

3 मिकीको पक्षलाई क्याटीको पक्षको जस्तै बनाउनुहोस् । तपाईं मिकीको पक्षमा केवल तीन बलहरू पुनः व्यवस्थित गर्न सक्नुहुनेछ ।

4 कुन आकारको कटआउटहरू ओभरलैपिंग बिना र ग्याप बिना दिइएको आकारमा फिट हुनेछ ।

शिक्षकको टिप्पणी: प्रश्न नम्बर 1 मा, प्रत्येक भाग भिन्न हुन सक्छ । केटाकेटीले आफ्नो जवाफको तार्किक कारण दिएर अनौठो कुरा नियाल्नुहोस् र पत्ता लगाउनुहोस् ।

बाटोहरू टाइल गर्दैछ

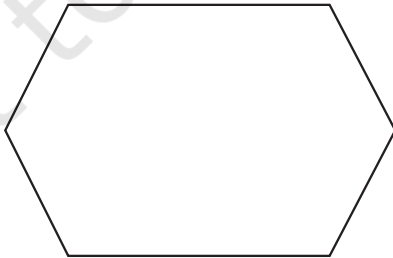
मेरो खुट्टा टाइलहरू बीचको अन्तरालमा अड्कियो जस्तो देखिन्छ। राम्रो भयो कि तिमीहरू दुवैले मेरा हात समातेऊ।

हजुरबा, आशा छ कि तपाईंलाई चोट लागेन?

आउनुहोस् हामी गरौं

1. यसमा रडमेट्री आकृति प्रयोग गर्नुहोस् साथै कुनै अन्तराल र ओभरल्यापको साथ आकारहरू बनाउनुहोस्।

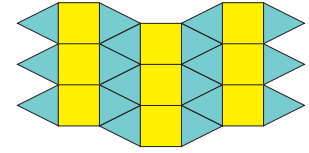
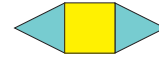
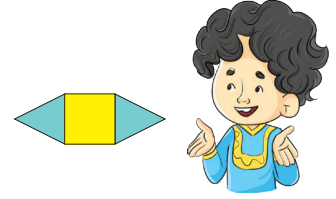
शिक्षकको टिप्पणी: केटाकेटीहरूसित तिनीहरूले देख्ने विभिन्न पदमार्गहरूबारे छलफल गर्नुहोस् र तिनीहरूलाई कुनै ग्याप र ओभरल्याप नभएको टाइलहरू भएको बाटो बनाउन प्रोत्साहन दिनुहोस्।

टाइलहरू बनाउँदै, बाटोहरू सिर्जना गर्दै

सोनी र अभीले विभिन्न आकारमा जोडेर आफ्नै टायल बनाउन थालेका छन् ।

सोनीको टाइल्स

Avi's tiles

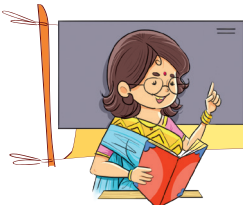
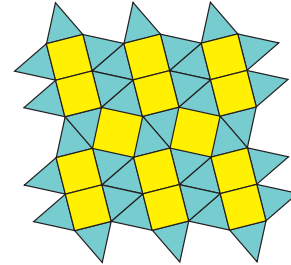
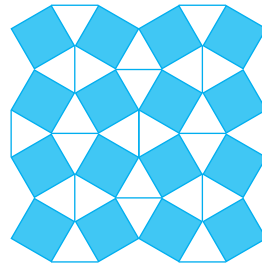
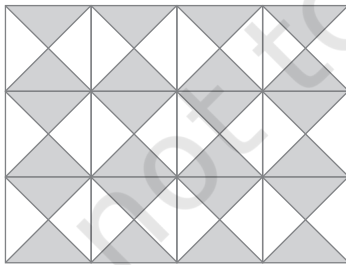
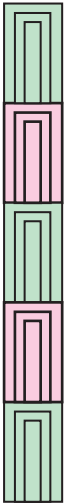

आउनुहोस् हामी गरौं

1. तपाईंको टाइलहरू सिर्जना गर्न दुई वा दुई भन्दा बढी रङ्गमेट्री आकारहरू प्रयोग गर्नुहोस् । अब विभिन्न मार्गहरू सिर्जना गर्न टाइलहरू ट्रेस गर्नुहोस् ।

2. यी मार्गहरू बनाउने प्रयास गर्नुहोस् ।

शिक्षकको टिप्पणी: बच्चाहरूले खाली पानामा विभिन्न टेसेलेसनहरू सिर्जना गर्न सक्दछन् र उनीहरूको काम कक्षामा प्रदर्शन गर्न सकिन्छ । तिनीहरूसँग दोहोरिने एकाइबारे छलफल गर्नुहोस् ।

विशाल पाङ्ग्रा

सोनी र अभीबीच भएको कुराकानी पढ्नुहोस्

"मैले हेरिरहेको स्टल तिमी अनुमान लगाउनु सक्छऊ? यो कुल्फी ठेला नजिकै छ।"

यसमा एउटा नीलो झण्डा छ?

होइन, त्यहाँबाट दोस्रो स्टल छ, पहिलो छत भएको स्टलको अगाडि।

ओह! मैले यो पाएँ! जहाँ कठपुतलीहरू टोकरीमा राखिन्छ।

हामी खेलौं

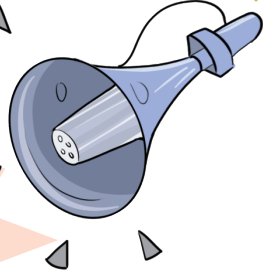
अभी र उनीहरूले कुरा गरिरहेको ठाउँलाई चिनो लगाउनुहोस्।

कल्पना गर्नुहोस् कि तपाईं सोनी र अभीसँग बस्नुभएको छ। तपाईं कुनै ठाउँ वा स्टलको बारेमा सोच्नुहुन्छ र आफ्नो साथीलाई चुनौती दिनुहुन्छ कि तपाईंको दिमागमा कुन स्टल छ भनेर पत्ता लगाउन। तपाईं तिनीहरूलाई हो वा होइन जवाफ दिएर अनुमान लगाउन मद्दत गर्न सक्नुहुन्छ।

हजुरबा हजुरआमाको खोजी गर्नुहोस्

सोनी र अभीका हजुरबा र हजुरआमा हराएका थिए। उनीहरूले घोषणा सुने।

सोनी र अभीका हजुरबा र हजुरआमा
चौपालमा उनीहरूलाई पखिरेहेका
छन्।

चौपाल कहाँ छ ?

अङ्कल, के तपाईं हामीलाई
चौपाल खोज्न मद्दत गर्न
सक्नुहुन्छ ?

यहाँ राखिएको नक्साबाट हामी चौपाल
पाउन सक्छौं ।

यहाँ यस नक्सामा उनीहरूको
नामको साथ चितहरू छन्।
झूपडीको तस्वीरमा हस्तकलाका
स्टलहरू देखिन्छन्।

शिक्षकको टिप्पणी: बच्चाहरूलाई दिशाहरूको बारेमा जागरुक बनाउन, उनीहरूसँग विभिन्न खेलहरू खेल्न सकिन्छ जहाँ उनीहरूले वस्तु राखेर दिशात्मक सुरागहरू पछ्याउन सक्दछन्। तिनीहरूले शब्दहरू प्रयोग गर्न सक्छन् जस्तै आफ्नो दाहिने तिर 2 कदम लिनुहोस्, एक कदम अगाडि लिनुहोस्, 4 कदम पछाडि लिनुहोस्, तपाईंको बायाँमा 4 कदम लिनुहोस्, आदि।

आउनुहोस् हामी गरौं

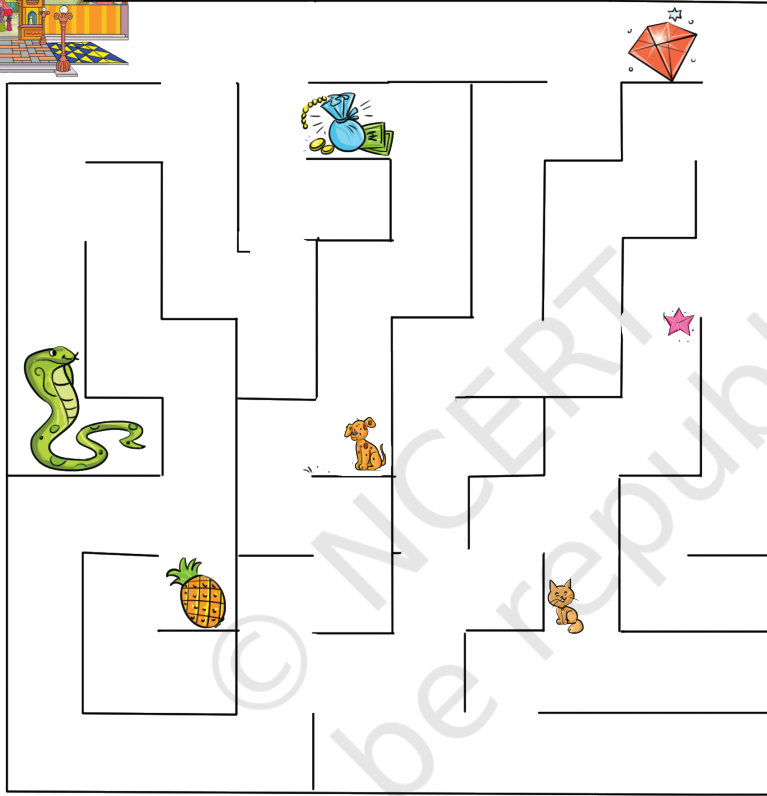
1. सोनी र अभीलाई नक्सा पढ्न र निम्न फेला पार्न मद्दत गर्नुहोस्:
  - a. यो चिन्हले कुन संझन जनाउँछ?
.....
  - b. खेल क्षेत्र देखाउने मानचित्रमा चित्रलाई गोलो पार्नुहुन्छ ?
.....
  - c. यो चिन्हले कुन संझन जनाउँछ ?
.....
  - d. मेलामा बाहिरिने बाटो कति वटा छन् ?
.....
2. अभी र सोनीले पछ्याइरहेको बाटो पछ्याउनुहोस् ।
  - a. नीलो गल्लीमा हिँड्नुहोस् ।
  - b. हरियो गल्लीमा दायाँ मोड्नुहोस् ।
  - c. तपाईंले आफ्नो दाहिनेतिर रेस्टुरेन्ट देख्नुहुनेछ । त्यहाँ नबस्नुहोस् ।
  - d. रातो गल्लीतिर बायाँ तिर जानुहोस् ।
  - e. सुनौलो गल्लीतिर पहिलो बायाँ मोड लिनुहोस् । बाटोमा स्टलहरू देख्न सकिनेछ ।
  - f. चौपाल फेला पार्न स्टलहरू पास गर्नुहोस् र हजुरबा र हजुरआमालाई भेट्नुहोस् ।
3. एक जना अङ्कलले हजुरबालाई एटिएम जाने बाटो सोध्छन् । उसले चौपालदेखि एटिएम जाने बाटो बताउनुहुन्छ ।
.....
.....
.....
.....

आउनुहोस् हामी गरौं

1. सुरजकुण्ड मेलाबाट बाहिर निस्कने दुई तरिका छन् । एक भूलभुलैया जस्तो देखिन्छ र अर्को सीधा वहाँ जान्छ ।

मेलाबाट बाहिर निस्कन सोनी र अभीसंग भूलभुलैया पछ्याउनुहोस् ।

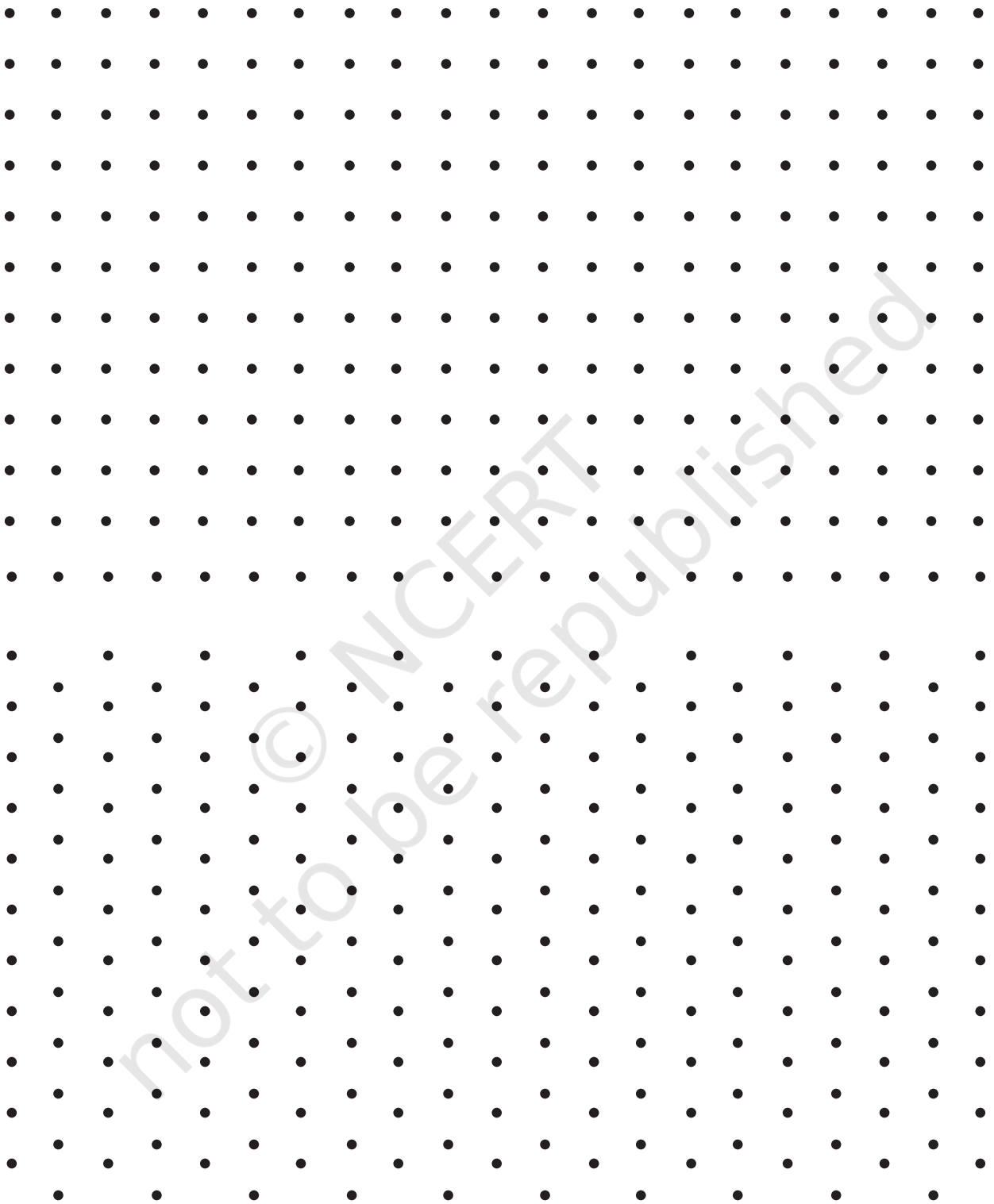
2. तपाईं भूलभुलैया मार्फत जानुभएको तरिका साझेदारी गर्नुहोस् ।
तपाईंले बाटोमा भेट्टाउनुभएका कुराहरू लेख्नुहोस् ।

.....

.....

.....

विन्दु ग्रिड

संख्या कार्ड

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
30	40	50	60
70	80	90	100
200	300	400	500
600	700	800	900

संख्या कार्ड

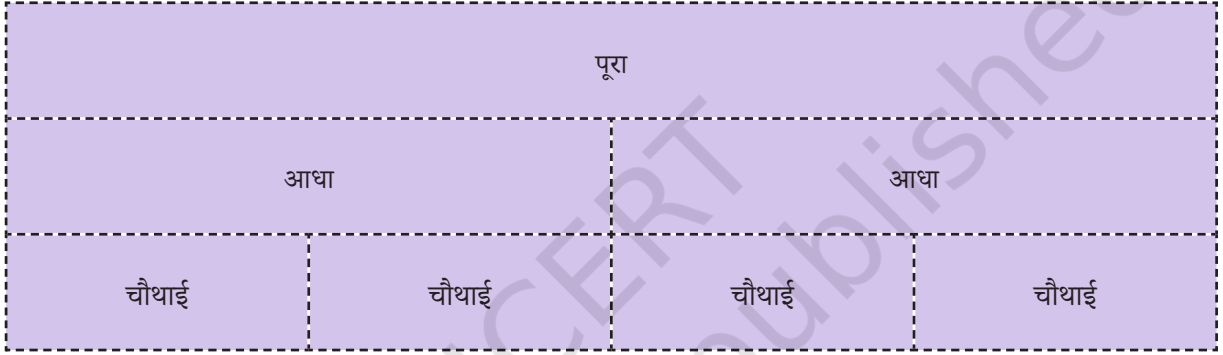
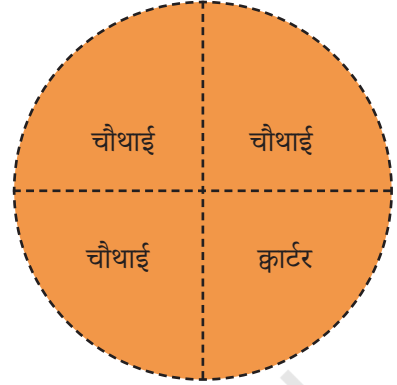
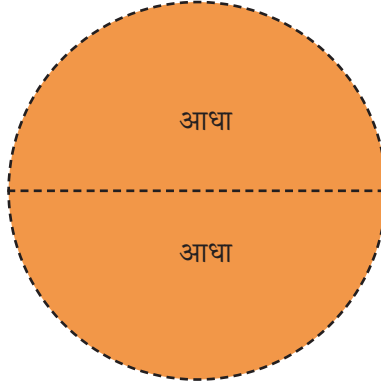
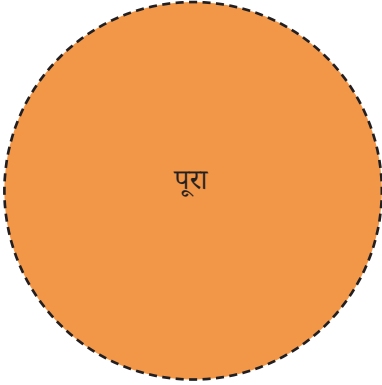

चार	तीन	दुई	एक
आठ	सात	छ	पाँच
बाह	एघार	दस	नौ
सोह	पन्ध्र	चौध	तेह
बीस	उन्नाइस	अठार	सत्र
साठी	पचास	चालिस	तीस
सय	नबे	अस्सी	सत्तरी
पाँच सय	चार सय	तीन सय	तीन सय
नौ सय	आठ सय	सात सय	छ सय

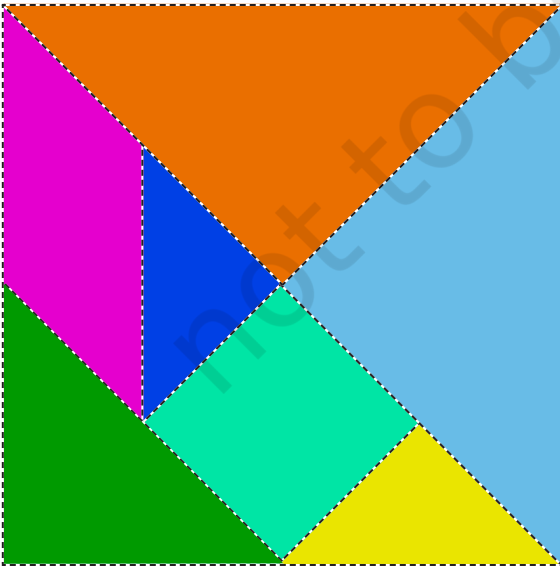

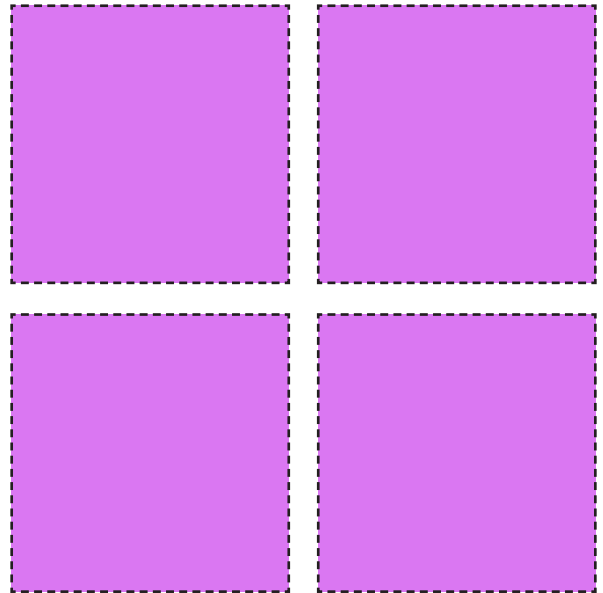
भिन्न कार्ड

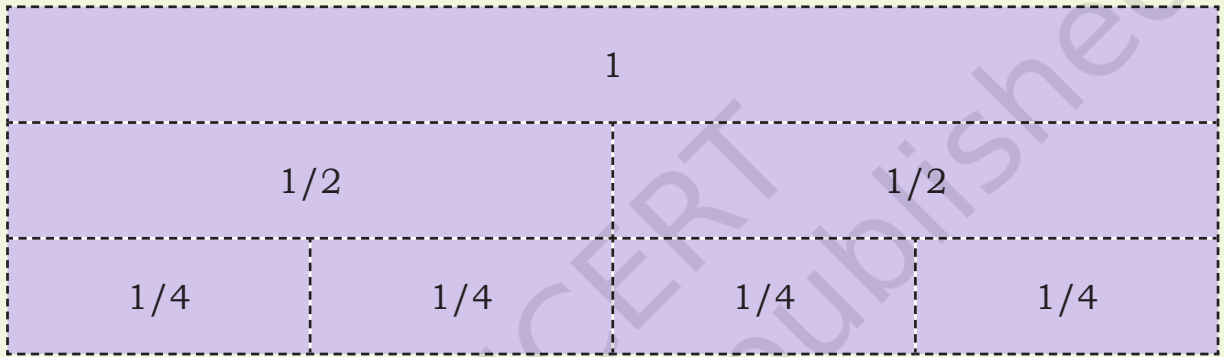
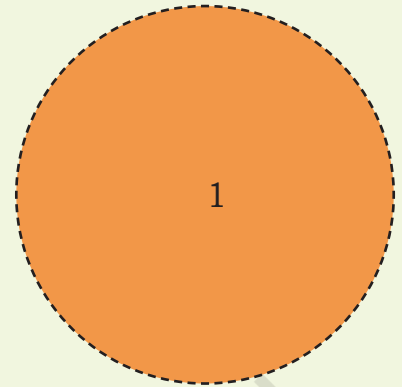
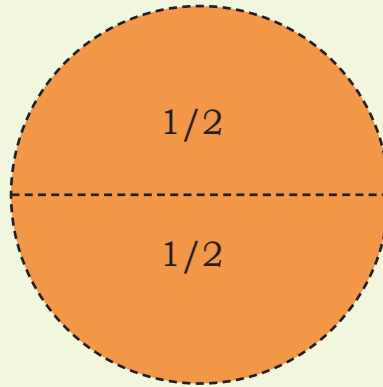
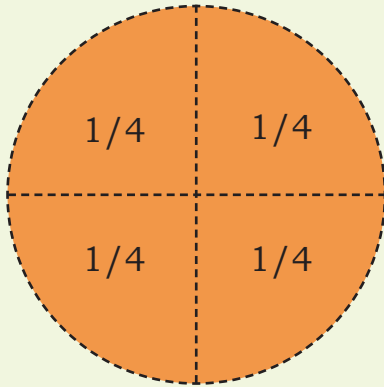
ताड्राम

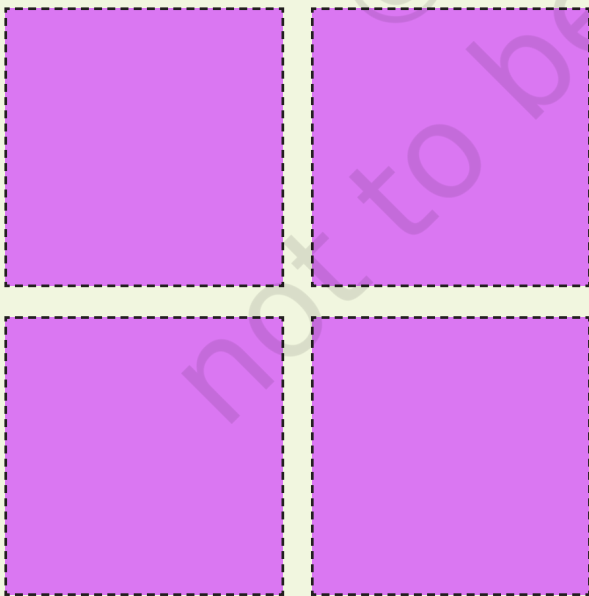
वर्ग

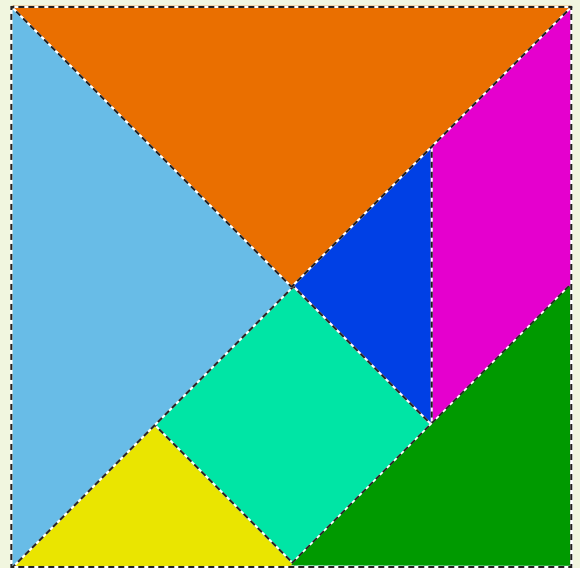
भिन्न कार्ड

वर्ग

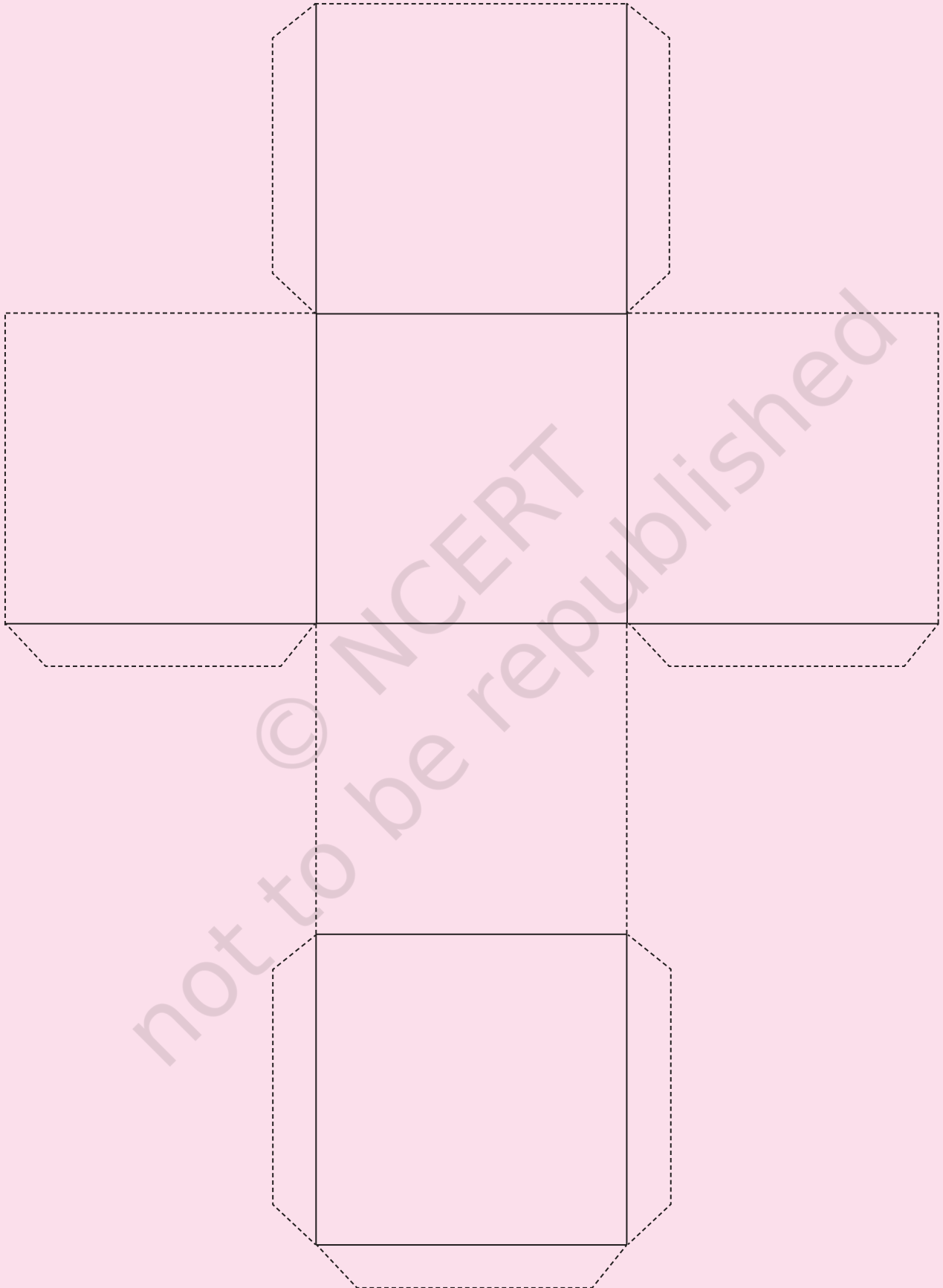
ताड्राम

घनको जाल (नेट)

नोट: बिन्दु रेखाहरूको साथ काटनुहोस् र अँध्यारो रेखाहरूमा मोडनु होस् ।

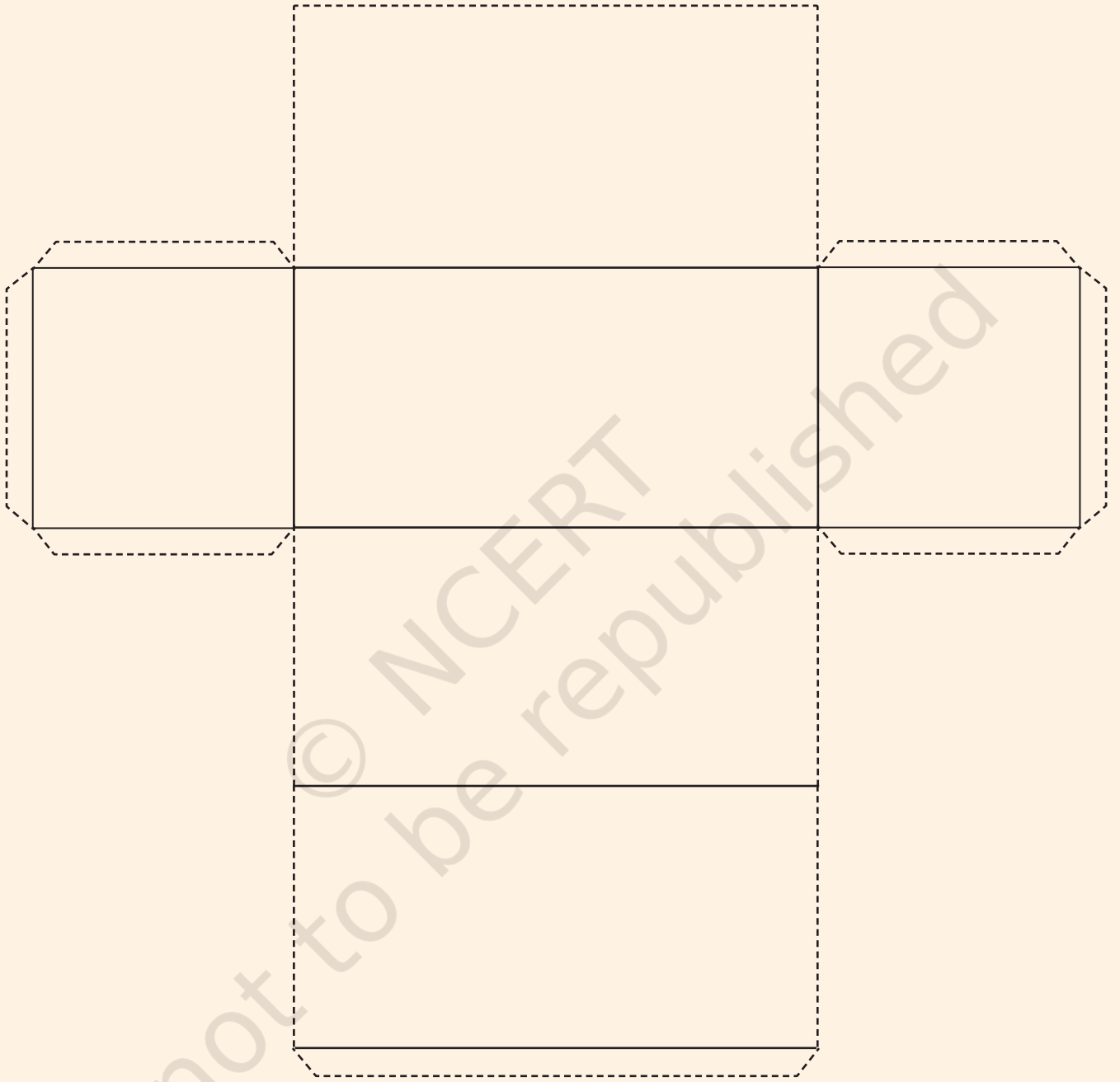
© NCERT
not to be republished

घनाभ को जाल (नेट)

नोट: बिन्दु रेखाहरूको साथ काटनुहोस् र अँध्यारो रेखाहरूमा मोडनु होस् ।

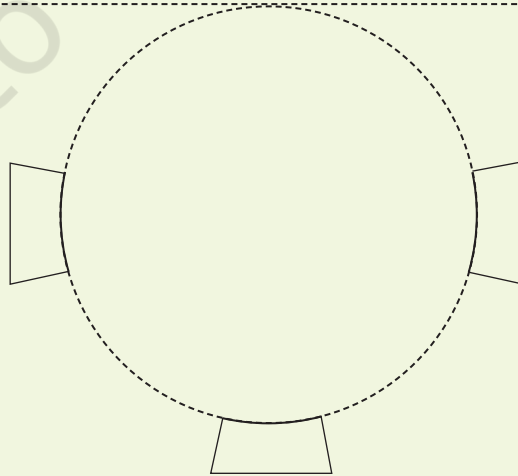
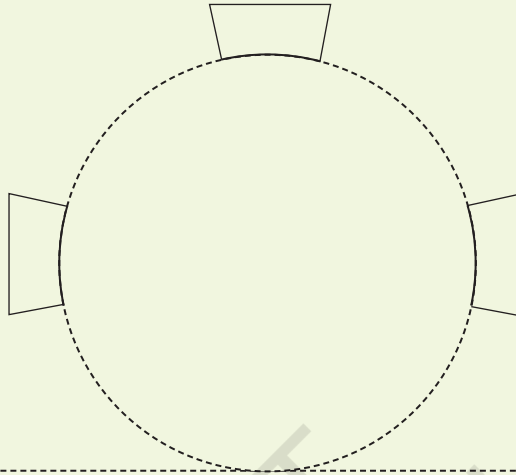
© NCERT
not to be republished

सिलिन्डरको जाल (नेट)

नोट: बिन्दु रेखाहरूको साथ काट्नुहोस् र अँध्यारो रेखाहरूमा मोडनु होस् ।

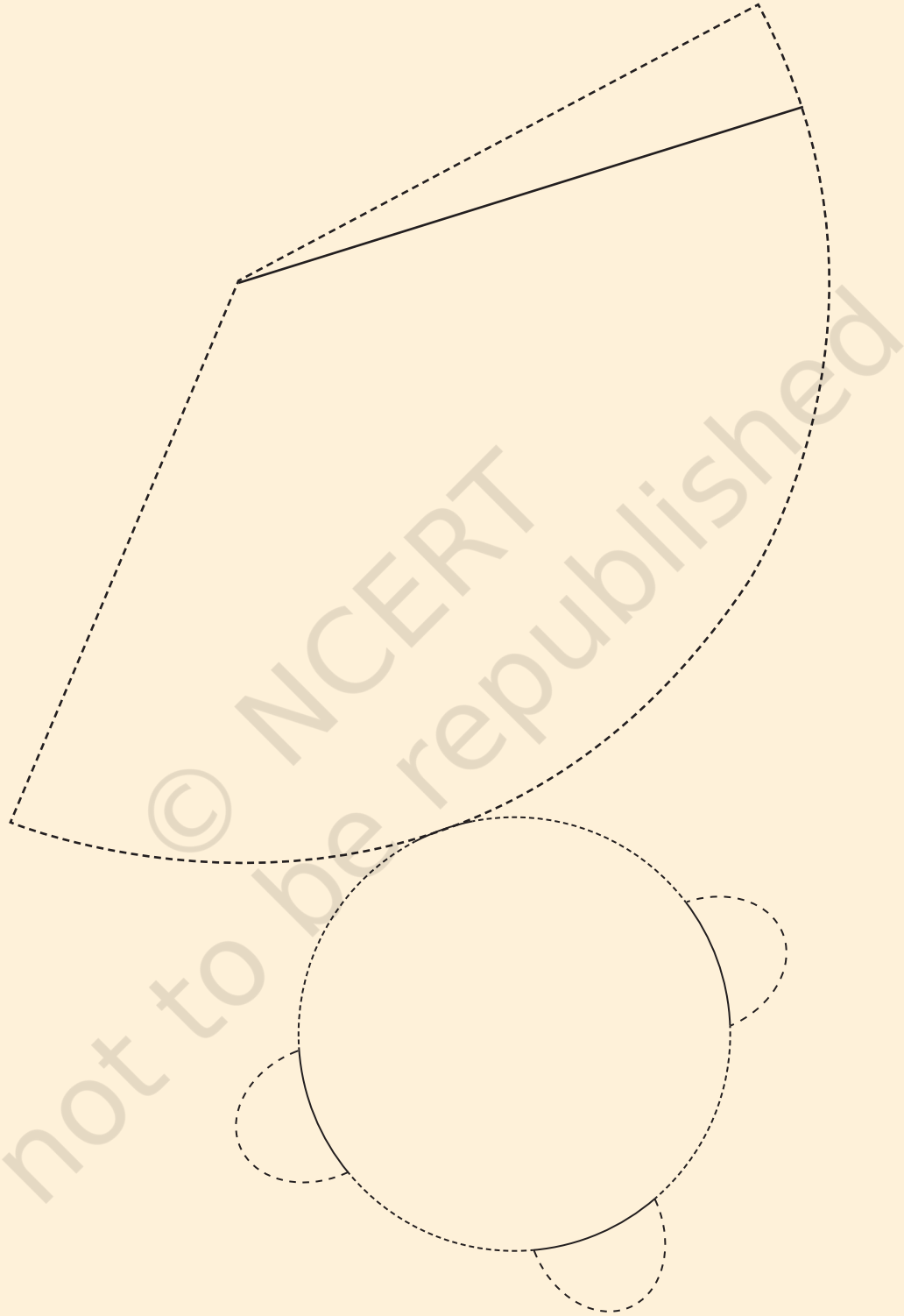
© NCERT
not to be republished

शंकु को जाल (नेट)

नोट: बिन्दु रेखाहरूको साथ काटनुहोस् र अँध्यारो रेखाहरूमा मोडनु होस् ।

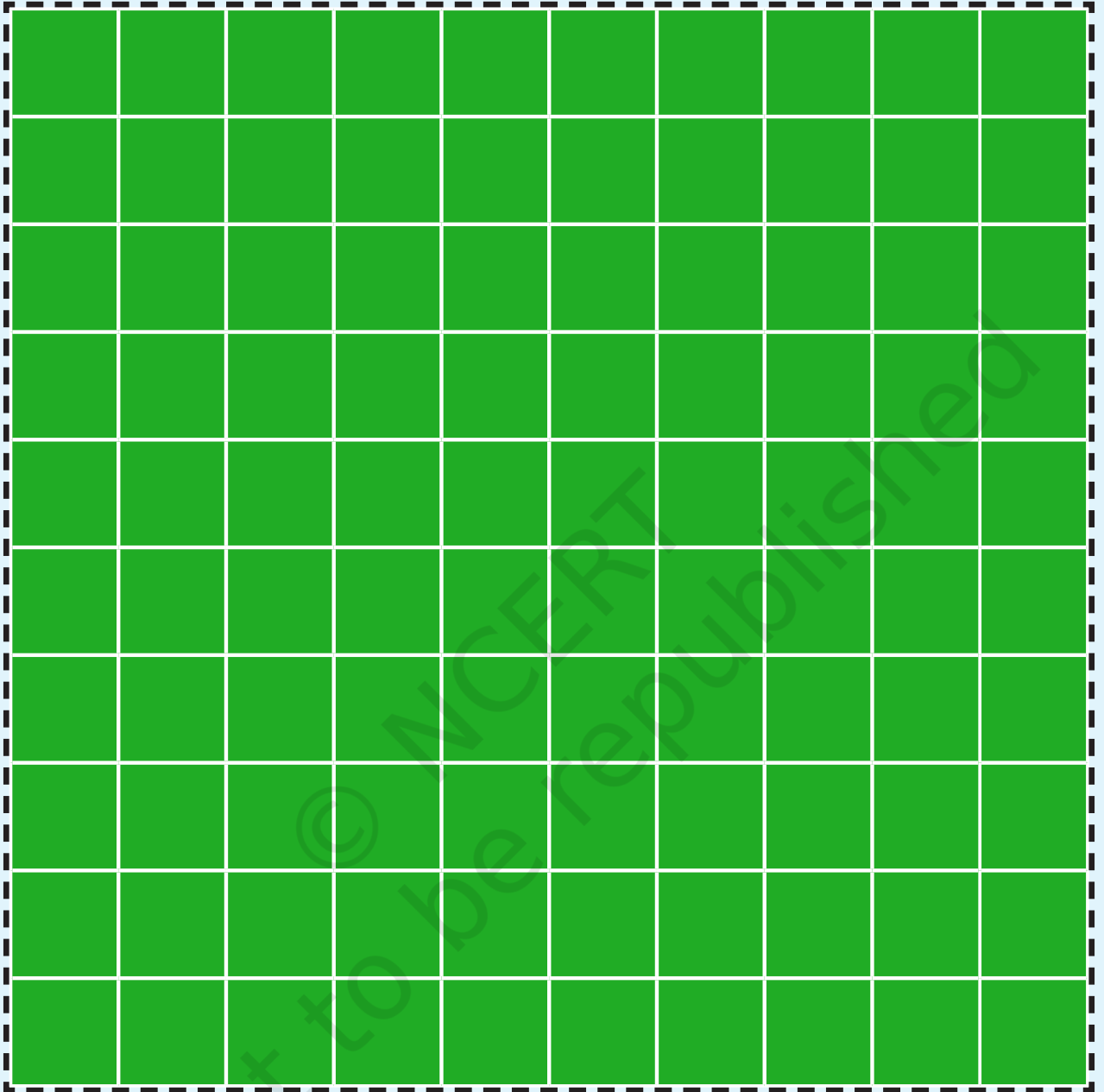
© NCERT
not to be republished

डाइनेको ब्लकहरू

नोट: बिन्दु रेखाहरूको साथ काट्नुहोस् । तपाईं गतिविधिहरूको लागि आवश्यक रूपमा त्यस्ता ब्लकहरू बनाउन सक्नुहुन्छ ।

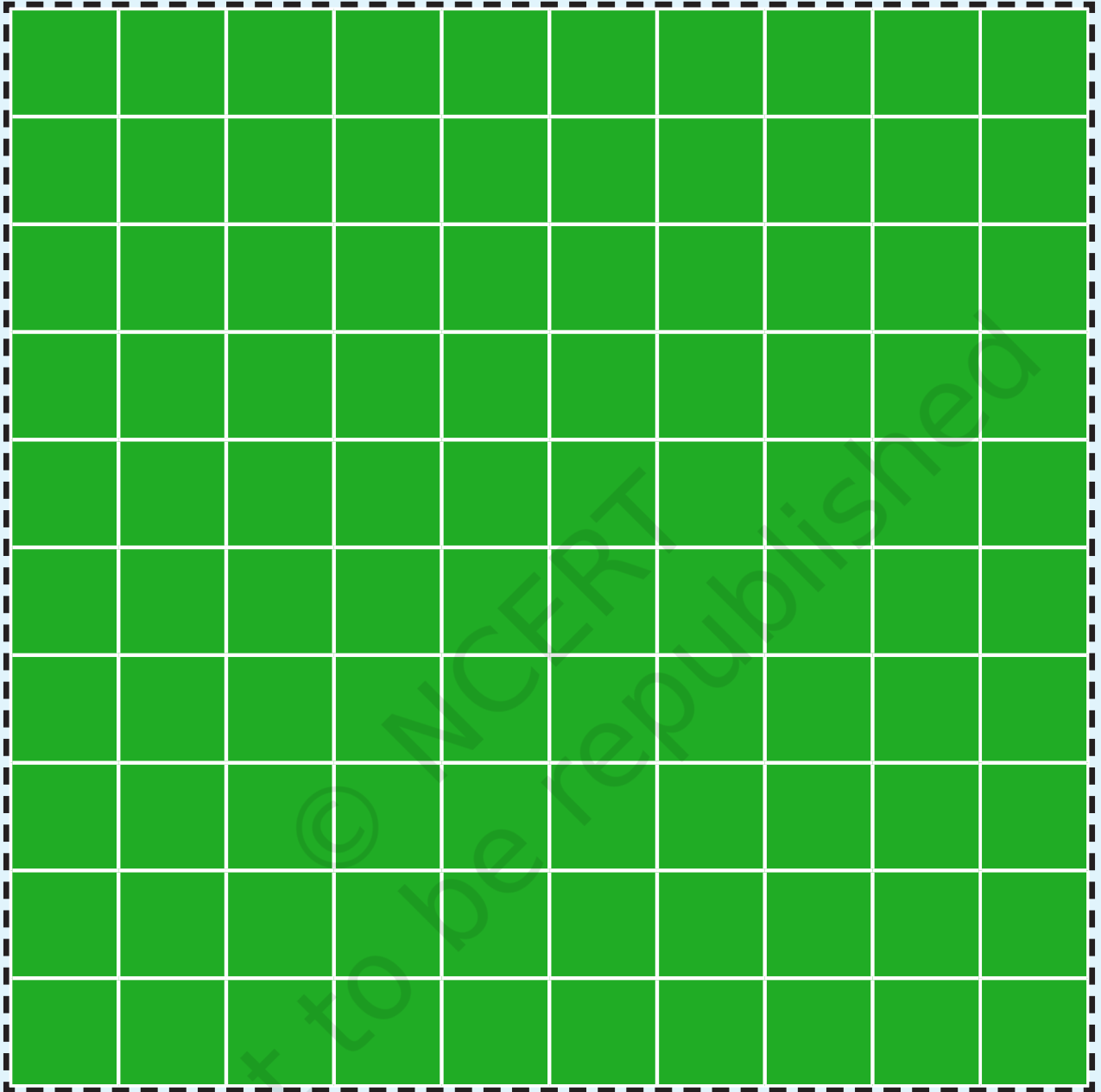
© NCERT
not to be republished

डाइनेको ब्लकहरू

नोट: बिन्दु रेखाहरूको साथ काट्नुहोस् । तपाईं गतिविधिहरूको लागि आवश्यक रूपमा त्यस्ता ब्लकहरू बनाउन सक्नुहुन्छ ।

© NCERT
not to be republished

